

“La interacció del narrador amb els personatges i el lector m'exigia oralitat”

Carles Cortés (Alcoi, 1968) publica a Brosquil Edicions la novel·la *Els silencis de Maria*.

—Engegeu la nota final dels “Agraïments” dient que si una novel·la són paraules, com deia Mercè Rodoreda, en aquesta ocasió una novel·la són persones. Però en Rodoreda també hi ha persones, no les oposa pas a les paraules.

—Sí. És evident. El que faig és confirmar la tesi de Mercè Rodoreda. A la tesi doctoral que li vaig dedicar vaig arribar a aquesta convicció, que a més de les paraules hi ha persones. Les dues primeres novel·les meves eren dos monòlegs de dues dones i ara vaig més enllà. Tot i que apareix només un nom en el títol, la novel·la té dos personatges, dos protagonistes, Hèctor i Maria.

—No heu volgut crear una veu d'estil marcat: el narrador se situa a fora.

—Sí, per poder-me'n distanciar. El narrador és enigmàtic, una segona persona que només al final del text el lector podrà identificar. L'he utilitzat perquè m'aportava una dosi suficient d'allunyament dels personatges i alhora em facilitava el comentari subjectiu, la censura sobre el comportament dels personatges, els retrets. Pocs autors han utilitzat la segona persona. Alguns del *nouveau roman*. I n'estic molt satisfet perquè, tot i que és una novel·la intimista, no és excessivament subjectiva. I a més, la segona veu atorga una velocitat a la lectura, i fins i tot una capacitat analítica, que la novel·la intimista no sempre pot tenir.

—És a dir, el narrador acaba sent un personatge, també, com dieu que es descobreix al final?

—El final és obert i el vaig deixar amb un to d'incertesa, però el lector pot interpretar-lo com un personatge.

—Finalment, doncs, parlem de tres protagonistes?

—I de quatre. A més dels dos personatges principals, Hèctor i Maria, i del narrador, entenc que el silenci també és un personatge important. El narrador, perquè és la veu i els silencis, l'absència de veu, són les el·lipsis que hi ha enmig de la relació dels personatges. Per això segurament jugo amb la simbologia del desert. El desert és un dels espais on el silenci té un ressò més important, on es fa més efec-

JOAQUIM DE HARO

Carles Cortés publica la novel·la *Els silencis de Maria* a Brosquil Edicions.

tiu. Un desert que utilitzo en dos llocs, Dubai, l'escenari del primer matrimoni de Maria, i la presó de Fontcalent, a Alacant. Són dos deserts contraposats que, tot i les diferències, esdevenen presó per als protagonistes. La presó-presó per a Hèctor i el palau tancat de Dubai per a Maria.

—Sobre quina idea gesteu la novel·la?

—Volia desenvolupar els sentiments d'una persona en presó preventiva, d'uns cinquanta anys, acusat d'assassinar la seva dona. Tenia clar que havia de ser un personatge desarrelat, malmès per tothom, i tenia clar que la novel·la havia de tenir un punt d'inflexió: la visita, per sorpresa, d'una noia de vint-i-cinc anys que em servia, a través de la conversa, per a reconstruir el seu passat, és a dir, els motius que el van portar a la presó.

—Cap font d'inspiració?

—Sempre m'ha interessat el cinema clàssic i per l'anècdota va influir *Desdejuni amb diamants*.

Això seria el factor inicial. A mi em va pesar una visita que vaig fer a la presó com a membre de la junta qualificadora de coneixement de valencià a la presó. Això em va servir per entendre la fortalesa de moltes de les persones que s'hi troben engarjolades. Va ser fa cinc o sis anys i aquesta novel·la, en ment, ja va néixer llavors.

—I el personatge de Maria, com neix?

—Parteix d'un cas semblant, el d'una noia d'Alcoi que se'n va, casada, a Kuwait i allà descobreix que no és l'única dona. I això ho vaig lligar amb lectures d'escriptors del nord de l'Àfrica que he fet els darrers anys. M'ha anat molt bé per reproduir la vida dels palaus, tancada. Entremig vaig fer la biografia d'Antoni Miró, que em va fer veure el món d'una altra manera. Per això, la novel·la és molt cromàtica, molt visual.

—L'estil és molt oral, com si fos un relat dictat i enregistrat.

—Sóc un gran defensor de l'ús de la llengua oral en el discurs literari. Pot ser una conseqüència de la lectura de la Rodoreda. Sempre explico a la universitat que el principal mèrit de la narradora és fer literatura de la llengua oral. Aquí especialment n'era conscient. La segona persona m'obligava a una interacció entre el narrador i els personatges, i entre el narrador i el lector, i això exigia l'oralitat.